

**«Өскемен жылу жүйелері» АҚ бухгалтерия бөлімшесінде сыбайлас
жемқорлық тәуекелдерінің ішкі талдауларының нәтижелері
туралы талдамалық анықтама**

1. Талдамалық анықтама тақырыбы.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі мақсаты - «Өскемен жылу жүйелері» АҚ бухгалтерия бөлімшесінің қызметін зерттеу және бағалау.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау кезеңі: 2018 жылдың бірінші жартысы.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәуекелдерді талдау үшін, Бас директордың 12.04.2018 ж. № 198 бұйрығымен жұмыс тобы құрылды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәуекелдерді ішкі талдаудың жұмыс тобы нормативтік актілерді, лауазымдық нұсқаулықтарды, бухгалтерлік есепті басшылыққа алатын кәсіпорын ережелерін зерттеді.

2. Ақпараттық-талдамалық бөлім.

Сыбайлас жемқорлықты талдау келесі бағыттар бойынша жүргізілді:

- 1) айналым мөлшерлемесін талдау;
- 2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы қабылданған тыйымдардың бұзылуы;
- 3) тәуекелдерді басқару жүйесін талдау.

Кадрлардың ауысуын талдау.

«Өскемен жылу жүйелері» АҚ бухгалтерия бөлімшесінің штаттық саны 14 бірлікті құрайды:

Бас бухгалтер - 1 бірлік;

Бас бухгалтердің орынбасары - 1 бірлік;

Бухгалтер - 9 бірлік;

Салық бойынша бухгалтер - 1 бірлік;

Кассир - 2 бірлік.

2018 жылдың бірінші жартыжылдығында 3 адам жұмыстан шығарылды, 1 адам қабылданды, 1 адам балаға күтім жасау бойынша демалысқа кетті, ал тағы бір адам бала күтімі бойынша демалыстағы адамның орнына алынды.

Теріс себептермен босатылған қызметкерлер жоқ.

Құрылымдық бөлімшенің қызметкерлері тәртіптік жауапкершілікке тартылған жоқ.

Сонымен қатар, бухгалтерлік есеп қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтары талданды және мониторинг нәтижелері бойынша бухгалтерлік есеп қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтарында олардың міндеттері мен құқықтары анық белгіленгені анықталды.

Қабылданған жемқорлыққа қарсы тыйымдардың бұзылуы.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы талдау кезінде жұмыс тобымен бос орынға қызметке қабылдауда тікелей қарамағындағы бағынатын лауазымға жақын туыстарының, ата-аналарының (сының), ұлының (асырап алған), қызының (асырап

ған), асырап алған толық қанды және толыққанды емес ағаларының және әпкелерінің, атасының, әжесінің, немерелерінің немесе ерінің (зайыбының) бос орынға алыну деректері анықталмады. Сонымен қатар, құрылымдық бөлімде мүдделер қақтығысы фактілері анықталған жоқ және қабылданған жемқорлыққа қарсы шектеулер мен тыйым салулар бұзылған жоқ.

Тәуекелдерді басқару жүйесін талдау.

Сыбайлас жемқорлық - билікті асыра пайдалану, пара, пара-қабылдау, билікті асыра пайдалану, коммерциялық пара немесе оның ресми позиция ақша түрінде пайда алу мақсатында қоғам мен мемлекеттің заңды мүдделеріне қайшы, меншік немесе мүліктік немесе мүліктік қызметтерді жеке тұлғаның өзге де заңсыз пайдалану, басқа да меншік өздері үшін немесе үшінші тараптардың құқықтары, немесе адам басқа жеке тұлғалардың көрсетілген мұндай жеңілдіктерді заңсыз қамтамасыз ету; Сыбайлас жемқорлық - заңды тұлғаның атынан немесе мүддесі үшін аталған әрекетті жасау.

Сыбайлас жемқорлықтық тәуекелі – объективті (мысалы, қол жетімді/қорғалмағандығы активті болмауы регламенттеу, бесконтрольность қызметті жүзеге асыру кезінде) және (немесе) субъективті (мысалы, теріс, оның ішінде корыстная мотивация қызметкердің жеккөру немесе жалған куәгерлер мүдделерін басшыларының, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар тудыруы немесе оған ықпал етуі мүмкін нормативтік құжаттардың регламенттері (жобалары) немесе жалпы ережелерге қатысты айрықшалықты негізсіз қолдану мүмкіндігі туралы, сондай-ақ, сыбайлас жемқорлық көрінісі үшін жағдай туғызатын қиын және (немесе) ауыртпалықты талаптар.

Бухгалтерлік есептің барлық қызметкерлері өз міндеттерін орындау кезінде Қазақстан Республикасының заңдары мен басқа да нормативтік-құқықтық актілерін басшылыққа ала отырып орындауы себебінен, құрылымдық бөлімде сыбайлас жемқорлық тәуекелі мүлдем жоқ. Сондай-ақ, кәсіпорынның бухгалтериясында мемлекеттік қызмет көрсетілмейді және бөлімшеде рұқсат беру және бақылау функциялары жоқ.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің егжей-тегжейлі талдауына кәсіпорынның кассирлері ұшырады. Бұл лауазымда жұмыс қолма-қол ақшамен тікелей байланысты.

Кассирдің міндеттері:

1) тұрғындар мен заңды тұлғалардан жылу энергиясы үшін төлемдерді қабылдау;

2) жалдау, түгендеу, көмір, шлак және т.б. бойынша басқа қызметтер үшін қолма-қол ақшаны қабылдау;

3) шығындық кассалық ордерлер бойынша қолма-қол ақшаны кассадан беру.

Қолма-қол ақшаны қабылдау сатысында келесі сыбайлас жемқорлық тәуекелдер пайда болуы мүмкін:

- жылу энергиясын тұтынушының жеке шотына төленген соманы енгізбеу;

- жылу энергиясын тұтынушының жеке шотына төленген сомадан аз мөлшердегі соманы енгізу.

Касса операцияларын қадағалауды күшейту және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау үшін, сондай-ақ құрылымдық бөлімшенің қызметінің тиімділігін арттыру мақсатында «Кассалық операциялар жүргізу туралы» кәсіпорынның ережесі құрылды. Бұл ереже кәсіпорынның бухгалтері қолма-қол

қшаның келуінің кассалық құжаттарымен күнделікті кассалық кассаны салыстыруды талап етеді.

Осылайша, ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдері алынып тасталады.

3. Қорытынды бөлігі.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің анықталуы сыбайлас жемқорлық фактілерінің бар екендігін дәлелі болып табылмайды, алайда лауазымды тұлғалардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың және белгіленген ішкі рәсімдердің талаптарына сәйкес келмеген жағдайда олардың пайда болуына жол берудің негізі болып табылатынына негіз болады.

Тексеру жүргізу нәтижесінде жемқорлық көріністері іс жүзінде анықталмады.

Келесідей ұсыныстар ұсынылды:

1) сыбайлас жемқорлықтың, мүдделер қақтығыстарының жоғары тәуекелі ауданына жататын қызметтерге үздіксіз бақылау және қызметтерге аудит жүргізілсін;

2) ұжымда шыншыл еңбек, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет қалыптастырылсын;

3) сыбайлас жемқорлыққа қатысты төзбеушілікті қалыптастыруға арналған жиналыстар өткізу, сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылықтар ретінде жіктелген істерде жауапкершілік тақырыбына арналған жиналыстар өткізілсін.

Жұмыс тобының төрағасы
Бас бухгалтер

Д.Тулепбергенов

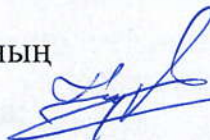
Жұмыс тобының мүшелері:

Бас бухгалтердің орынбасары

О.Зеленкова

«ШҚО кәсіподақтар орталығы» кәсіподағының
аумақтық бірлестігінің маманы

Б.Нурпеисов

**Аналитическая справка
по итогам внутреннего анализа коррупционных рисков
в подразделении бухгалтерии АО «Усть-Каменогорские тепловые сети»**

1. Предмет аналитической справки

Основной задачей антикоррупционного мониторинга является изучение и оценка деятельности Структурного подразделения бухгалтерия АО «Усть-Каменогорские тепловые сети».

Период проведения внутреннего анализа коррупционных рисков: первое полугодие 2018 года.

В целях проведения анализа антикоррупционных рисков приказом Генерального директора № 198 от 12.04.2018 года создана рабочая группа.

Рабочей группой внутреннего анализа антикоррупционных рисков изучены нормативные акты, должностные инструкции, положения предприятия, которыми руководствуется структурное подразделение бухгалтерия.

2. Информационно-аналитическая часть

Антикоррупционному анализу были подвергнуты следующие направления:

- 1) анализ сменяемости кадров;
- 2) нарушение принятых антикоррупционных запретов;
- 3) анализ системы управления рисками.

Анализ сменяемости кадров.

Штатное численность подразделения бухгалтерия АО «Усть-Каменогорские тепловые сети» составляет 14 единиц:

Главный бухгалтер – 1 единица;

Заместитель главного бухгалтера – 1 единица;

Бухгалтер – 9 единиц;

Бухгалтер по налогам – 1 единица;

Кассир – 2 единицы.

За первое полугодие 2018 года уволено 3 человека, принят 1 человек, 1 человек вышел из отпуска по уходу за ребенком и еще 1 человек находится в отпуске по уходу за ребенком.

Уволенных сотрудников по отрицательным мотивам, не было.

Работники структурного подразделения к дисциплинарной ответственности не привлекались.

Кроме, того проанализированы должностные инструкции работников бухгалтерии и по результатам мониторинга установлено, что должностными инструкциями четко установлены и определены обязанности и права работников бухгалтерии.

Нарушение принятых антикоррупционных запретов.

Рабочей группой при анализе антикоррупционных рисков фактов аффилированности при занятии вакантных должностей, находящихся в непосредственной подчиненности должности, занимаемой близкими

дственниками родителями (родителем) детьми, усыновителями (удочерителями), сыновленными (удочеренными), полнородными и неполнородными братьями и сестрами, дедушками, бабушками, внуками или супругом (супругой) не выявлено. Так же в Структурном подразделении не выявлено фактов наличия конфликта интересов и нарушений принятых антикоррупционных ограничений и запретов.

Анализ системы управления рисками.

Коррупция – злоупотребление служебным положением, дача взятки, получение взятки, злоупотребление полномочиями, коммерческий подкуп либо иное незаконное использование физическим лицом своего должностного положения вопреки законным интересам общества и государства в целях получения выгоды в виде денег, ценностей, либо имущества или услуг имущественного характера, иных имущественных прав для себя или для третьих лиц, либо незаконное предоставление такой выгоды указанному лицу другими физическими лицами; коррупцией также является совершение перечисленных деяний от имени или в интересах юридического лица.

Коррупционный риск – объективные (например, доступность/незащищенность актива, отсутствие регламентации, бесконтрольность при осуществлении деятельности) и (или) субъективные (например, отрицательная, в том числе корыстная мотивация работника, неприязнь или ложно понятые интересы руководителей, в том числе по причине отсутствия необходимой регламентации и т.д.) предпосылки, порождающие коррупционные правонарушения или способствующие их распространению, положения (проекты) нормативных документов, устанавливающие необоснованно широкие пределы усмотрения или возможность необоснованного применения исключений из общих правил, а также положения, содержащие неопределенные, трудновыполнимые и (или) обременительные требования, создающие условия для проявления коррупции.

В связи с тем, что все сотрудники бухгалтерии при выполнении своих обязанностей руководствуются кодексами, законами и иными нормативно-правовыми актами Республики Казахстан, коррупционный риск в Структурном подразделении исключен. Так же бухгалтерия предприятия не оказывает государственные услуги и в подразделении отсутствуют разрешительные и контрольные функции.

Детальному анализу коррупционных рисков была подвергнута деятельность кассиров предприятия. Работа на данной должности связана с наличными деньгами. В должностные обязанности кассира входит:

- 1) принимать наличные деньги от населения и юридических лиц за теплоэнергию;
- 2) принимать наличные деньги за прочие услуги, аренду, ТМЦ, уголь, шлак и т.д.;
- 3) выдавать наличные деньги из кассы по расходному кассовому ордеру.

На этапе приема наличных денег могут возникнуть следующие коррупционные риски:

- 1) не зачисление на лицевой счет потребителя теплоэнергии внесенной суммы;
- 2) зачисление на лицевой счет потребителя теплоэнергии суммы меньше внесенной.

Что бы ужесточить контроль, за кассовыми операциями и исключить коррупционные риски, а также с целью повышения эффективности деятельности Структурного подразделения было разработано положение предприятие «О ведении кассовых операций». Данное положение обязывает бухгалтера предприятия ежедневно производить сверку кассовой ленты с кассовыми документами прихода наличных денег.

Таким образом, возможные коррупционные риски исключаются.

3. Заключительная часть

Определение коррупционных рисков не является свидетельством о существовании фактов коррупции, а является основанием предположения о возникновении их в случае несоблюдения должностными лицами требований антикоррупционного законодательства и установленных внутренних процедур.

По итогам проверки коррупционные проявления на практике не выявлены.

Рекомендовано следующее:

- 1) Осуществлять постоянный контроль и аудит за деятельностью, относящейся к зонам повышенного коррупционного риска, конфликта интересов;
- 2) Формировать в коллективе культ честного труда, антикоррупционную культуру;
- 3) Проводить совещания, посвященные формированию нетерпимости к коррупционному поведению, с тематикой об ответственности при наступлении случаев, отнесенных к категории правонарушений, относящихся к коррупционным.

Председатель рабочей группы
Главный бухгалтер

Тулепбергенов Д.Б.

Члены рабочей группы:

Зам. главного бухгалтера

Зеленкова О.А.

Специалист территориального
объединения профсоюзов
«Профсоюзный центр ВКО»

Нурпеисов Б.А.